

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ иғъээст

ЦЫФХЭМ ЯЕПЛЫКІЭХЭР КЪЫДАЛЫТЭХЭЗЭ...

**Адыгэ Республика́м иминистрэхэм я Кабинет
планернэ зэхэсүгъо тыгъуасэ илагъэр зэрищагы
Адыгейм и Пышъхъэу Къумпыл Мурат.**

Зэхэсигъом йоғыгъуабэм шатгүшүйагъэх: 2017-рэ ильэсүм ипэшфорыгъэшь зэфхыхысажхэр, блэкыгъэ ильэсүм амыгъэцэклагъэхэр кыдыхэлтигъэу 2018-рэ ильэсүмкэ шишьеरлыгъэу шыхаалэхэр. Политическэ мэхъянэшко зинэ хүгъэ-шлагъэу мыгъэ хъущтын епхыгъэу АР-м и Правительствэ йоғшлэнир зэрифэшүүашэу зэхищэним, амалэу ыкикүуачлэу щылэхэр ащ риҳыллэнхэм зэрещигуѓырэр АР-м и Лышхъэ кыгъяенэфагъ. Йофтхъабзэм хэлэжагъэх АР-м и Парламент и Тхамматэу Владимир Нарожнэр, хэбзэухүумэктю күулыкхүхэм яшаажхэр нэмийхэри

— Цыфхэр къызэрэттыгү-
гъыхэрээр къэдгэшшилкъэ-
жыным, ахэм ящылкэл-псэу-
клэ нахышу шыгъэным ты-
налэ тедгъетынам dakloy, lo-
фэу тшээрэм изэфхэхысыжь-
хэр ахэм зэхашэн фае. Ары
ведомствэхэм зэклэми явшьэ-
рлыг шихьалар. Мыш хахьэ

Цыифхэм ялэжьялк/э къэгъэлтээгъон гъэнэфагъэхэм анэгъэсыгъэнир, lofshap/э зимишэхэм ялчагъэ нахь mak/э шыгъэнир, чып/эхэм язэтэгъэпсихъан, нэмыхъэри. Блэкъыгъэ ильэсир пштэмэ, 2018-рэ ильэсым ибюджет зынфэдэштым епхыгъэ пшъэриль заулэ дгъэнэфагъ. Ахэр зэрифэшъуашу дгъэцэктэнхэм, итхүхъагъэр зэклэ щыэнгъэм щыпхырыщгъэним тыдэлэжжэн фае. Ашк/э нэбгырэ пэпчь пшъэдэкъижь зэрихъыштыр шыгуу къэсэгъэкъижы, — къытуагъ КъумпЫл Мурат къэзэрэугъоигъэхэм за-къыфигъазээ.

Министрэхэм зэфэхьысы-
жээу квашыгъэхэм кызыэрэ-
гэльягъорэмкэ, блэктыгъэ
ильэсым республикэм соци-
альнэ-экономических квэгъэ-
лэгъонэу илагъэхэм уагъэрэ-
зэнэу щит. Республике бюджетын
хэхьоньгээу ышыгъэ-
хэр проценти 105-м ехьу, гүхэ-
льяа, ялагъам аар нахьыб. За-

хэубытгээ бюджетым ихахьо-
хэр сомэ миллиард 12,3-м кэл-
хьагь. Адыгейим ипащхэм уна-
шьоу ашыгъэхэм яшуагъэ-
кіе муниципалитетхэм чыфэ
атемыльэу блэктыгъэ ильсээр
зэфашыжыгъ. Пэшюрыгъэшь
зэфэхьысыжхэм кызыэрагтгээ-
льягъорэмкіе, УФ-м и Прези-
дент ижъонигъоکіе унашьохэр
гъэцклагъэх мэхүүх. 2017-рэ
ильсэым кіэухэй фехъуугъэхэр
мэзаем къэлъэгъоштых, аш
ехуулэй статистикэм зэфэхьы-

Зэфэхьсыжьхэм ауж тапэклэ анахьэу анаэ зытырагчээтышт лъэныкъохэм, пшъэрльхэм республикэм ипащэ къашыуцугь. Мэхъанэшхо зиэ проектэу зигугуу къышыгчэхэм ашыщых Мыекъопэ псыубытывтилэм ишын. Джаш фэдээ ильэссыкэу къихъагчэм шъоллырым ичыилэ зэфэшьхъафхэм язэтегчээпсихан лъагчээкүтэшт. Шыгуу къедгъэкыжын, АР-м и Къэралыгьо Совет — Хасэм идепутатхэм 2018-рэ ильэсым тельтигчээ бдюдже-тыйм зэхъокыныгчэу фашыгчэхэм къадыхэлтигчэу Мыекъуапэ — сомэ миллион 80, алдаа муниципалитетхэм ягуд-

чэхэм язэтэгъэпсыхан пэу-
хьащт сомэ миллионы 5 зы-
рыз афатупщишт. Джащ фэ-
дэу программэу «Комфорт-
ная городская среда» зы-
фиорэм хэлажьэхэрэм апае
сомэ миллион 91,2-рэ кыха-
гъякышт.

— Республикаем икъэлэшьхъа ё зэрифэшьуашэу, джырэ уахътэм диштэу зэтэгъэспыхъэгъэнэм мэхъанэшко етэты. Аш да��оу муниципалитетхэми ӏэпыӏэгъу тафэхъунырзыщдгъэгъупшагъэп. Ахъщэу аффаттлупщырэр шуугъэ къытэу загъэфедэкээ, муниципалитетхэм ягуччэхэм язытет бэклэ нахышшу хүн ыльэкишт. Аш цыифхэри къыхэгъэлэжъэгъэнхэм, ахэм яепллыкӏэхэр къыдэлтытэгъэнхэм мэхъанэшко ил, — къытуагь Къумпилыл Мурат.

Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ягъэцкэлжъынхкэ программэр Адыгейим щыльагъэклотэшт. Зэхэсигъюм къызэрэщауагъэмкээ, джырэ уахътэм ехъуллэу мыш фэдэ унэ 80-м ехъумэгъэцкэлжъынхэр арашыллагъэх, 2018-рэ ильэсым теллытэгъэ планым уни 127-рэ къылхъялхытагь. Мыш фагъэ-

зэгье фондым ишъольтыр күтамэ ипаще кызырлыгъэмкіе, подряднэ организациенхэм ялофшэн зэрэзэхашэрэм ыльянкыокіе гумэкыгъохэр къеуцухуу кыхэкыгъ. Ащ фэдэ щысехэр щыгъээзыгъэнхэ зэрэфаэр АР-м и Лышхъэ кызыгъ, ар зэшлөхыгъэ зэрххүрэм елъытыгъ фэтэры-бэу зэхэт унэхэм ашыпсэүхэрэм ахьцэр кызызраутъои-щтыр ыкы мы программэм цыхъя зэрэфааштыр.

Муниципальне образование-хэм япацхэм, анахьэу инвестициехэмкээ хыопсагью щитхэм, шийрэльзээр афагъэуцу-гъэхэм аашиг ахэм ячынгэхэм апхырыкырэ гьогухэм язэтгээпсыхян. Федеральне гьо-гухэм апэблагьэу аашигырэ псэуалъэхэр шапхъэхэм адигшэнхэ, мы юфыгъом пыта-гъэ хэлтэй эхэлж къеклонгэгъэн зэ-рафаэр республикэм ишацца къыхигъэшьиг, ашкэ муници-палиятхэм япацхэм шийрэльхэр афишыгъэх. Адыгэ-им къэклорэ хъаклэхэм яна-хыбэр зэклолгээр Мыектопэ районым ичынгэхэм машинэ гьэуцупгэхэр аашигъэнхэм, гьогухэр къэзыгъэнэфырэ пкын-гъохэр атегъеуцогъэнхэм, нэ-мыкль лъэнэхкъохэм зэхэс-гээ шатагин Цаг тэх.

ТХЪАРКЪОХЪО
Алам

**2018-рэ ильэсүм иапэрэ мафэ Адыгейм икъэлэ шъхьа юу юу
цыклуу 10 къышыхъугь. Нэбгыри 6-р — шъэожыых. Щылэ
мазэм и 1-м сыхъатыр 00:05-м апэу дунаим къытхехъуагъэр
шъэожжый.**

Апэрэ мафэм — нэбгыри 10

Адыгэ республикэ перинатальнэ гупчэм кызыэрityгъэмкэ, ныхэми, сабыйхэми япсауныгъэ дэгүү. Ильэс зэкілэтыклохэм ауж мыгъэ аперэү ильэсыкыл чэшчим зэтүа-зэхэр къэхъуягъэх. Къэлэ сымэджэшчим иврачхэм ащыш иунагъу ахэр кызыэрныхъуягъяхэр

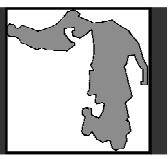
Граждан юхжээс язывт тхыгээнхэмкээ (ЗАГС-м) и Мые��опэ иотдел кызэршыталаугаьэмкээ, 2017-рэ ильясым сабый мини 2,3-рэ тикъалэ кыышыхъуль. Ахэм аштышэу зэттуазэхэр — 27-рэ, ша-захэр — 3нц. Клахъулга

пъягъэхэм узахапльэклэ,
клавхэр нахыбэх.
Анах агъэфедэрэ кэлэ-
лацлэхэр: Артем, Михаил,
Дамир, Русслан, Амир,
пшьашхээмкэ — Софья,
Арина, Милана. Анах ма-
кэу къыхахыхэрээр —
Спартак, Тихон, Гордей,
Ефросинья, Гупсан, Сальман.
Сабиев, къяххухэрэм

Сабын көзбүхэрм япчыагъе нахьыэ б хууным фэш тикъэралтыгъо пащэ-хэм ныхым яамалхэр на-хышуу зэрашыцтым үүжитых. Урысые Федерации-ем и Президенттэу Владимири Путиним инаашь-кээ ны мылькум иплэлзээ джирүү дэлгэхтэй түүхийн

2018-рэ ильэсүм щылэ мазэм и 1-м къышгээжьагээ аярэ сабыйим ыныбжь ильэсэрэ ныкьюре охуфэкіе мазэ къэс ахьщэ ӏепылэгьоу къэралыгъом унагъом къыритыщтыгъэм къыхэхъуагъ. Шьольтъирхэм мы пчагъэр ааьзызтекиы, Адыгейимкіе ар сомэ 9325-м нэсыгь. Узэрыйпсэн плъекыщт анахъ ахьщэ mak्लу агъенэфагъэм фэди 1,5-м мынахьбыу унагъом ис пэпчъ къээвигъахъэхэрэм (тишьольтыр зэрэцгагъэнэфагъэмкіе, ар сомэ 14755-рэ) ахьщэ ӏепылэгьур аlyкіещт.

АДЫГЕИМ ЩЫХЪУРЭ-ЩЫШІЭРЭР

В. Путиным цыхъэ фаши

УФ-м и Президент Иэнатэ Цухьанымкэ зикандидатурэ еж-еҗырыру къэзыгъэлъэгъогъэ Владимир Путиным зэрдьра-гъаштэрэм ишыхъатэу Адыгейм щыпсэухэрэм яиэпэкадзэхэр аугъоинэурагъэжьагъ.

Мыекъуапэ изыгъэпсэфыпэ гупчэу «Joy Land» зифиорэм иэпэкадзэхэр волонтерхэм зыщаугоирэ чыпэ къышызэлиахыгъ. Гүшүэгъу тызыфхуу-гъэ волонтерим тызэрэшигъэгъозағъэмкэ, джыре уахътэ мы чыпэ закъор ары Адыгейм щылэр, ау тапэккы цыфхэм ى-эпэкадзэхэр зыщаугоин алъекъыштхэм ахагъэхъонэу агъеннафэ.

Щылэ мазэм и 9-м мыр къызэутхыгъ, къытфедуатэ тигушыгъ. — Мэфэ за-уле нахъ темышагъеми, цыфхэм къытэуларэр макъэп. Ахэр еж-еҗырыру къэкох. Ныжбыкъэхэри чанэу къызэрхажахъэхэрэй къыхэзгъэшы счоигъу.

Мы чыпэм тызыщыукальхэм ашыщэу Нэххэе Юрэ, фон-дэу «Текноныгъ» зифиорэм ипашэ, къызэриорэмкэ, къэралыгъом хэхъоныгъэхэр ышын-

хэмкэ Владимир Путиным нахъ амалышуухэр ىекъельых.

— Къэралыгъор ыгъулыкъын, ар нахъ лъэш зеришыщтым В. Путиныр ыгъу ит, — игущыэ къышыхегъэшы Юрэ. — Тапеккэ джыри шиэгъэн фаду щылэр макъэп. Ти Президент иофшэн зэрифешуашу зеригъецакъэрэр ильэс зэкъельыклохэм нафэ къытфехъугъ.

Къоджэ Аслын,
пенсионер, АР-м
иетеранхэм я Совет
итхамат:

— Дээ къулыкъум ильэсы-бэрэ сихэтгэй. Владимир Путиныр ар нахъ лъэш ышын ыльэгъигъ. Тикъэралыгъо къэ-

тихъумэнным фытегъэпсэхъэгъэ амалышуухэр джы тиэ-къэлхэ хуульэ. Аш мэхъанэшко илэу сэлъйтэ.

Александэр,
ильэс 23-рэ ыныбжь:

— Владимир Путиныр ныбжыкъимэ зэракъотыр, ахэм гүхэлъэу ялхэр щылэнгъэм щылхырашынымкэ ىэпилэгъу къаззерафхуурэр къыхэзгъэшы счоигъу. Къэралыгъо лъэшым инеушрэ мафэ ныбжыкъимэ алэ зэрилтыр аш къыхегъэшы. Ахэм шиэнгъэ тэрэз зэрэз-рагъэгъотытшын, гъэхэгъэшүхэр зерашытшын пыль.

Гъонэжъыкъо
Сэтэнай.

УНЭШЬУАКІЭХЭР

Щылэ мазэм къыщегъэжъагъэу

Ильэсыкъим къыздихыгъэ хэбзакъэхэм щылэ мазэм къуачэ яэ хъугъэ.
Ахэм ашыщхэм нэуасэ шъуафэтэшы.

Сабыйхэм апае

2018-рэ ильэсым иапэрэ мазэ къыщегъэжъагъэу апэрэу сабий къызфхуурэ ныхэм хэбзэ Иэпилэгъоу мазэ къэс къаратырэр сомэ мини 10-м ехъущт. Къызыхуу-гъэр ильэсрэ ныкъорэ охууфэкъэ хабзэм сабийм иштуагъэ къыригъэкъишт.

Ятлонэрэ ыкки ящэнэрэ сабийхэр къызфхуухэрэ зэшьхъэгъусэхэм ахьшэ чыфэ (ипотекэ) хабзэм къылахыгъэмэ, аш итыжын къафгъэпсынкъишт.

Сабыйр зизакъо зыптурэ бзыллыгъэхэм фэгъэктэнэгъэу къафашыхэрэм къахэхъошт. Коммунальнэ фэло-фашэхэм, санатори-

ем зэрэкъоштхэ путевкэхэм ауасэхэр нахъ макъэу арагъэтиштых. Сабий зыптурэ бзыллыгъэ шхъэзакъохэр ىофшланлэхэм къаулагъэкъиштхэп, ясабийхэр чэзыум рамыгъажэхэу къэлэцыкъу ыгъын пхэхэм арагъэштэштых. Еджаплэм зычахъэхэкъэ, ыпкэ хэммыльэу мафэм тлогъогого агъэшхэштых. Къэхъугъакъэхэу янэ-

ятэхэм къычадзыгъыгъэ сабийхэм аныбжь ильэс 18-м нэсыфэ хабзэм ахьшэ ىэпилэгъоу сомэ 10068-рэ мазэ къэс къафиту-пшыт, аш ыужи авшэрэ еджаплэхэм ачлахъэхэрэм ар къаулагъэхэрэм афылгъяштэшт.

Сэкъантныгъэ зилэ къэлэцыкъуухэм къаратырэ ахьшэм джы компенсации къыфашлэурагъэшт.

Чыфэхэр афагъэгъущт

Ильэсыкъим къыхъагъэм транспортим, чыгум ыкки иштээхэм апае амьтызэ чыфабэ зэтэгъэуагъэхэм афагъэгъущт. «Чыфэ амнистиер» къэралыгъом зэрэшыкъоштыр Президентэу Владимир Путиным пресс-конференции тигъэгъазэм зэхищэгъэштыгъэ къышигъагъ.

Къэлэцыкъуухэм афагуушыагъ

Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэлукъэ и Къэралыгъо Думэ Адыгэ Республикэмкэ идепутатэу Хъясанэкъо Мурат Джэдже районымкэ станицэу Келермесскэм дэт къэлэцыкъу ыгъыпшэу «Аленка» зифиорэм щылагъ.

Муниципальнэ образование «Джэдже районым» ипашэу Александр Бутусовыр, муниципальнэ образование «Джэдже районым» гъэсэнгъэмкэ и Гъэлорышлаплэ ипашэу Ирина Панасенкэр, къэлэцыкъу ыгъыпшэу N 6-м ипашэу Ирина Серегинар зигъусэгъе депутатым къэлэцыкъу ыгъыпшэу къыплыхъагъ, амалэу илхэр зэригъэлэгъугъэх. Хъакъэхэм апае сабийхэм концерт цыкъу къызат нэуж парламентарием къэлэцыкъу ыгъыпшэу шүхъафтынхэр аритгъэх.

Сабийхэм лъэнтико постэумки хэхъоныгъэ ашыннымкэ къэлэцыкъу ыгъыпшэу амал дэгүхэр илхэр. Ау станицэм къэ-

лэцыкъуухэр бэу къызэрэдэхъу-хъэхэрэм епхыгъэу анахъ цыкъуухэм апае джыри унакэ гъэпсыгъэн фэе. Партиеу «Еди-нэ Россиям» ипашэхэм, Адыгэ Республикэм и Лысьхъэу Къумпилы Мурат гъэсэнгъэм, къэлэцыкъу ыгъыпшэхэм якъызэлүүн лъэшэу анаэ зэрэтигъэштырэм къыхэкъэу мэхъанэшхо зилэ мы ىофыгъор зэшохыгъэ зэрэхъууцым си-цихъэ тель, — къыулагъ Хъясанэкъо Мурат.

Къандор Анзор.

Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэлукъэ и Къэралыгъо Думэ идепутат илэпилэгъу.

МЭКЪЭГЪЭИУ

Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ ехыллагъ зифиорэм диштэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм макъэ къегъэу Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ къэу хэхъащхэм якъыхэхын зэрэрга-жъэрэмкэ.

«Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ ехыллагъ зифиорэм диштэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм макъэ къегъэу Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ иполномочиехэм япальэ 2018-рэ ильэсэым имэлэлфэгъу екы. Адыгэ Республикэм и Законэу 2017-рэ ильэсэым жыоныгъуакъэм и 5-м аштагъэу N 58-р зытетэу

(Тикорр.).

Кілэццыкүхэр агъегушуагъэх

Республикэм ит кілэццыкү унэхэм ащаигъхэ сабый ибэхэм іспылэгъ афэхъугъэнхэм фэгъехъыгъ шүшлэ юфтхьабзэу ильэс 20-м ехъугъэу хыкум сообществэр кілэццык зыфэхъурэм хэлэжьагь АР-м и Апшъэрэ хыкум и Тхъаматэу Трахъо Аслъан. Ильэсыкіэм ехъулэу Адыгэ республике кілэццыкү Унэм ар еблэгъагь.

Ыпшъекіэ зигугуу кыышытшыгъе кілэццыкү Унэм имызакьюу, хыкум системэм иофыше хэм янэпльэгъурагъэхъэрэп республике социальне шхъяаегъэзыпэу «Онджэкс» зыфилоу Мыекъопэ районым итыр ыкы Шэуджэн районым ыкы Адыгэ республике едже пэ-иннернатыр. АР-м и Апшъэрэ хыкум и Тхъаматэу игукъекыкү ильэсыкіэм ипэгъокле хыкумхэм, хыкум сообще-

ствэм икъулыкүхэм япащэхъэр кілэццыкүхэм афэгушуагъэхъ.

Шылэныгъэм чыпілэ кын ри- гъяуцогъэ цыфхэм ягумекы- тьюхэм язэшюхын хыкум со- обществен хэтхэр яшыыпкъеу ыуяж итых. Хыкумшихэм еж- хэм къаугъоигъэ ахъщемкіэ кілэццыкү ибэхэм ыкы зянэ- зятэ зышхъащымытыжхэм

шүшлэ іспылэгъу арагъэгъоты. Кілэццыкү учреждениехэм анахэу ящикигъэштхэр кын- далытэхэзэ, техникэр, виде- аппаратурэр, шхаплэм чэтышт мебелыр, спортивнэ пкыгъо- хэр ыкы нэмыкхэри алекла- гъахъэх.

2017-рэ ильэсийн ыпшъекіэ зигугуу къетшыгъе унэхэм ыкы интернатхэм ачлэс кілэццыкү

207-мэ шүхъафтынхэр афа- шыгъэх.

АР-м и Апшъэрэ хыкум и Тхъаматэу Трахъо Аслъан, АР-м и Премьер-министрэу Александр Наролин ыкы Мыекъопэ къэлэ хыкумым итхаматэу Виктор Вологдинир игъусэхэу Адыгэ республике кілэццыкү Унэм щылэгъэх. Республиком ихыкум сообществе хэтхэм

ацлэкіэ Ильэсыкіэмкіэ афэгушуагъ ыкы шүхъафтынхэр ари- тигъэх. Нэужым ежъ кілэццыкүхэм хыаклэхэм концерт къа- фатыгъ.

Джащ фэдэу хыкум сообще- ствэм ыцлэкіэ шүшлэ юф- тхьабзэм хэлэжьагъэх АР-м ихыкумшихэм я Совет ит- хаматэу Бзэджэхъыкъо На- туусе ыкы Мыекъопэ район хыкумым итхаматэу Леонид Дворниковыр. Ахэр республике социальне шхъяаегъэзыпэу «Онджэкс» зыфилоу Мыекъопэ районым итим щылэгъэх, кілэццыкүхэм шүхъафтынхэр аратыжыгъэх.

Учреждениехэм япащэхэм республиком ихыкумшихэм льшэу зэрафэрэзхэр палуягъ. АР-м и Апшъэрэ хыкум шүшлэ юфтхьабзэу зэрихъэрэз іспылэ- гъушлоу зэрэштыр учрежде- ниехэм япащэхэм къыхарьшыгъ ыкы рэзэнгъэ гушилэхэр хыкумшихэм алагъохыгъэх.

Аш нэмийкэу АР-м ихыкумшихэм яхыкум сообще- ствэ хэтхэр, Хыкум депар- таментын иофыше хэрэг зипса- унгъэ зэшыкъогъэх ялоф- шэгъухэм адэжъ къогъагъэх, ильэсыкіэмкіэ афэгушуагъэх.

АР-м и Апшъэрэ хыкум ипрес-секретарэу ХАУДЭКЬО Азэмэт.

ШІЭЖЬЫР

Іэзагъ, цыфышуагъ...

Шылэ мазэм и 9-м Джэдже районым икъоджэ псэупэу Дондуковскэм дэт участковэ сымэджэшым зэйкіеу щыкүагъэм осышко кызыззесыщтыгъэм емылъытыгъэу цыфхэм кыышыззэрэгъоигъагъ. Мы іэзэпэ учреждением ильэс 25-м кыкытоц иврач шхъяащтыгъэу, зэльашеэрэ хиургэу іазэшыкъ Хыасанбы кызызхъугъэ мафэм төфэу Шэжэхъафтыгъиззэуахъагъ.

Врачыр зышшэштыгъэ, зылтын тэштыгъэ цыфхэ юфтхьабзэм къеклопагъэр маклэп, гушилэ дэхаби кыфалуагъ: Адыгэ Республиком псаунгыгъэр къэхъумэгъэнэмкіэ иминистре

Ар 1931-рэ ильэсийн щилэ мазэм и 9-м къуаджэу Хыакурынхъаблэ кыышыхъугъ. Ятэу Ѣбанэ къупшхъэ узхэмкіэ зэльашеэрэ іазэу щытыгъ. Дээ къулыкъум ыуаж Хыасанбы

Дондуковскэ участковэ сымэджэшым иврач шхъяаэу агъэнафи, ильэс пчагъэрэ юфшилэгъ. Юфтхьабзэм кыышыгущыгъэ пстэуми зэрэхагъэ-унэфыкыгъэмкіэ, станицэм ыкы аш кыпышылъ псэупэхэм адэсхэм игъом медицинэ іэпэгъту тэрэз агъотынам іазэшыкъ Хыасанбы къочлабэ хильхъагъ. Сымэджэшыр материальнэу ыкы юфыше хэмкіэ зэтиригъэпсихъан ыльэкыгъ. Ары паклошь, іэзаплэр зычэтишт унаклэ афаригъэшыгъ. Станицу Дондуковскэм іазэшыкъыр зэрымхъэгъэ унагъо дэсэп ало. Цыфхэм кызызэралорэмкіэ, ар врачэу Тхъэм кыгъэхъугъ.

Гухэх нахь мышэм, 2007-рэ ильэсийн шышхъэуум и 30-м ар дунаим ехъыгъагъ. Хыасанбы Дондуковскэм ицыф гъашуагъэштыгъ, а цэлмын хиургшохштыгъ. Цыфхэм льтынэгъэу, шхъяафэнгъэу кын- фашыгъэр аш кыгъэшылъкъэжыгъэу ыльтэштыгъ.

Дондуковскэ къоджэ псэупэхэм иадминистрации ипашэу Николай Бровиным Хыасанбы иофыше хыаклэхъыгъ: «Сы- маджэ пэпч улахъылым узэ-

рэфыщытштим фэдэу фыщыт. Сабиймэ уапашхъэ исир — о уиклэццыклоу кызышыгъэш. Ныбжь хэклотагъэ илэмэ кын- отысылэгъэм — уятэ е уянэ фэдэу дэзеклу».

Зэльашеэрэ врач іэпэласэу Жэнэ Аскэри игукехъэмкіэ юфтхьабзэм къеклопагъэхэм адэгощагъ: «Іазэшыкъ Хыасанбы сээх нахьыгъагъ нахь мышэм, юф дэсшлэнэу си- насып кыхъыгъ. Синьбджэгъу

щыгъэм цыфхэр зэришалэ- штыгъэх».

Ышэу Султгани врач сэнэхъатыр кыхихыгъагъ, къупшхъэхэм язэштыгъ. Аш ишшуагъэкіэ протезхэр зыщашхъэрэ кабинет республиком илэхъугъэ. Гухэхими, блэкыгъэ гъэмафэм аш идуай ыхъожыгъ. Хыасанбы ыкьоу Геннадий врач сэнэхъатыр кыхихыгъэп, шэ- ныгъэлдэжэ хуугъеу Мыекъопэ къэралыгъ то технологиче- скэ университетын ыт. Философие шэ- ныгъэхэмкіэ доктор.

— Непэ сятае шхъяафэ, льтэтэнгъэ фэзэшлэу къекля- лагъэхэм пстэуми «тхъашу- егъэпсэу» ясэло, — кын- уагъ іазэшыкъ Геннадий. — Шэжэхъафтыгъум икъиззэхъын зи- лахъышу хэзэлхъагъэхэм льшэу сафэрэз.

Іазэшыкъ Хыасанбы псаунгыгъэм, щилэ мазэм и 9-м ынныбжь ильэс 87-рэ хууцтыгъ. Аш төфэу депутатхэм янароднэ Совет иунашьокіэ Дондуков-

Хыасанбы Дондуковскэм ицыф гъэшигъэштыгъ, а цэлмын хиургшохштыгъ. Цыфхэм льтынэгъэу, шхъяафэнгъэу кын- фашыгъэр аш кыгъэшылъкъэжыгъэу ыльтэштыгъ.

игуадзээу ЕмтЫыл Оксанэ, Къэралыгъ Советын — Хасанбы идепутатэу, акционер об- ществэу «Дондуковскэ элеватор» зыфилорэм инженеральне директорзу Болэкъо Мыхьамэт, Афыпсыпэ дэт клиникэу Шъэ- умэн Хаэрэйт ыцлэ зыхырэм иврач шхъяаэу, Урысые Федерации изаслуженэ врачу, Адыгэ Республиком инароднэ врачу Жэнэ Аскэр, мыжъоб- гъум тетыштхэм ягъэхъазырэн дэлэжэгъэ скульторзу Ольга Яковлевар, зишэжъ агъэлъа- пэрэм юф кыдэзэшылъагъэхэр, иныбджэхъагъэр, игупсэхэр, Дон- дуковскэм щыпсэхэрэр.

Іазэшыкъ Хыасанбы щылэ- ныгъэ гъогуу дахэу кыкүгъэхэм игъэлкотыгъэу кытегуущыгъагъ.

Краснодарскэ кілээгъэдже ин- ститутын физкультураэрэ спортымрэкіэ ифакультет чла- хы щеджагъ. Охьтэ гъэнэфа- гъэрэ аш юф ришлэгъэу ятэж- хэм ясэнэхъатэу іэзэнэр ыгукъе кыхихи, медицинэ институтэу Красноярскэ дэтэйн 1961-рэ ильэсийн чэхъагъ. Ар кызы- ух нэужым Красноярскэ кра- им ит къалэу Ужур юфшлэнэри щыригъэпсихъан ыльэкыгъ. Ары паклошь, іэзаплэр зычэтишт унаклэ афаригъэшыгъ. Станицу Дондуковскэм іазэшыкъыр зэ- рымхъэгъэ унагъо дэсэп ало. Цыфхэм кызызэралорэмкіэ, ар врачэу Тхъэм кыгъэхъугъ.

Гухэх нахь мышэм, 2007-рэ ильэсийн шышхъэуум и 30-м ар дунаим ехъыгъагъ. Хыасанбы Дондуковскэм ицыф гъашуагъэштыгъ, а цэлмын хиургшохштыгъ. Цыфхэм льтынэгъэу, шхъяафэнгъэу кын- фашыгъэр аш кыгъэшылъкъэжыгъэу ыльтэштыгъ.

Дондуковскэ къоджэ псэупэхэм иадминистрации ипашэу Николай Бровиным Хыасанбы иофыше хыаклэхъыгъ: «Сы- маджэ пэпч улахъылым узэ-

рэфыщытштим фэдэу фыщыт. Сабиймэ уапашхъэ исир — о уиклэццыклоу кызышыгъэш. Ныбжь хэклотагъэ илэмэ кын- отысылэгъэм — уятэ е уянэ фэдэу дэзеклу».

Зэльашеэрэ врач іэпэласэу Жэнэ Аскэри игукехъэмкіэ юфтхьабзэм къеклопагъэхэм адэгощагъ: «Іазэшыкъ Хыасанбы сээх нахьыгъагъ нахь мышэм, юф дэсшлэнэу си- насып кыхъыгъ. Синьбджэгъу

благъэхэм ашыщыгъ, бэрэ тызэлкэштыгъ. Мы станицэм бэрэ сыйкыифаклоштыгъ. Зэпымыю Хыасанбы иофыше хыаклэхъыгъ: «Сы- маджэ пэпч улахъылым узэ-

рэфыщытштим фэдэу фыщыт. Сабиймэ уапашхъэ исир — о уиклэццыклоу кызышыгъэш. Ныбжь хэклотагъэ илэмэ кын- отысылэгъэм — уятэ е уянэ фэдэу дэзеклу».

Зэльашеэрэ врач іэпэласэу Жэнэ Аскэри игукехъэмкіэ юфтхьабзэм къеклопагъэхэм адэгощагъ: «Іазэшыкъ Хыасанбы сээх нахьыгъагъ нахь мышэм, юф дэсшлэнэу си- насып кыхъыгъ. Синьбджэгъу

благъэхэм ашыщыгъ, бэрэ тызэлкэштыгъ. Мы станицэм бэрэ сыйкыифаклоштыгъ. Зэпымыю Хыасанбы иофыше хыаклэхъыгъ: «Сы- маджэ пэпч улахъылым узэ-

рэфыщытштим фэдэу фыщыт. Сабиймэ уапашхъэ исир — о уиклэццыклоу кызышыгъэш. Ныбжь хэклотагъэ илэмэ кын- отысылэгъэм — уятэ е уянэ фэдэу дэзеклу».

Зэльашеэрэ врач іэпэласэу Жэнэ Аскэри игукехъэмкіэ юфтхьабзэм къеклопагъэхэм адэгощагъ: «Іазэшыкъ Хыасанбы сээх нахьыгъагъ нахь мышэм, юф дэсшлэнэу си- насып кыхъыгъ. Синьбджэгъу

благъэхэм ашыщыгъ, бэрэ тызэлкэштыгъ. Мы станицэм бэрэ сыйкыифаклоштыгъ. Зэпымыю Хыасанбы иофыше хыаклэхъыгъ: «Сы- маджэ пэпч улахъылым узэ-

рэфыщытштим фэдэу фыщыт. Сабиймэ уапашхъэ исир — о уиклэццыклоу кызышыгъэш. Ныбжь хэклотагъэ илэмэ кын- отысылэгъэм — уятэ е уянэ фэдэу дэзеклу».

Зэльашеэрэ врач іэпэласэу Жэнэ Аскэри игукехъэмкіэ юфтхьабзэм къеклопагъэхэм адэгощагъ: «Іазэшыкъ Хыасанбы сээх нахьыгъагъ нахь мышэм, юф дэсшлэнэу си- насып кыхъыгъ. Синьбджэгъу

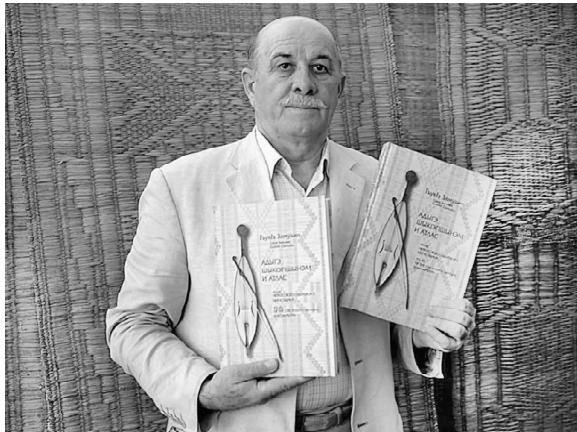
благъэхэм ашыщыгъ, бэрэ тызэлкэштыгъ. Мы станицэм бэрэ сыйкыифаклоштыгъ. Зэпымыю Хыасанбы иофыше хыаклэхъыгъ: «Сы- маджэ пэпч улахъылым узэ-

рэфыщытштим фэдэу фыщыт. Сабиймэ уапашхъэ исир — о уиклэццыклоу кызышыгъэш. Ныбжь хэклотагъэ илэмэ кын- отысылэгъэм — уятэ е уянэ фэдэу дэзеклу».

Зэльашеэрэ врач іэпэласэу Жэнэ Аскэри игукехъэмкіэ юфтхьабзэм къеклопагъэхэм адэгощагъ: «Іазэшыкъ Хыасанбы сээх нахьыгъагъ нахь мышэм, юф дэсшлэнэу си- насып кыхъыгъ. Синьбджэгъу

благъэхэм ашыщыгъ, бэрэ тызэлкэштыгъ. Мы станицэм бэрэ сыйкыифаклоштыгъ. Зэпымыю Хыасанбы иофыше хыаклэхъыгъ: «Сы- маджэ пэпч улах

Культурэхэмкэ зэхэгүүшүүштых

Шылэ мазэм, 2018-рэ ильэсүм Дунээ проектхэу «Продвижение культуры» ыкчи «Музыкальные инструменты Евразии» зыфалохэрээм яшапхээ кызызэрэдальтын тайв, айнхэм ыкчи Япониум шыгасэурэ льэпкэ ляаччэхэм язэгъашэнкэ Гупчэм тофигъошхохэр зэхецэх.

Тхылъэу «Адыгэ шыкчэпшии нэм и Атлас» зыфилорэму иавторэу, адыгэхэм яжкырэ льэпкэ искусстваа ушетэкло-лэпэласэу, Адыгэ Республикаа изаслуженен сурэтышлээ, искусстваа хэмээхэд Адыгэ республикаа кэлэццыкэ еджаплэу К. Х. Лъэцэрыкъом ыцээ зыхырэм ифольклор күтамэ икэлэгэдажэу Гүукэ Заму-

динэ филология шэныгъэхэмкэ докторэу, профессорэу, АКЬУ-м адыговедениемкэ и Гучэ ишаа Унэрэктю Раэрэ калэу Саппоро дэт Хоккайдскэ университетынрагъблэгъагъэх. Ахэр Хоккайдскэ университетын ыкчи Япониум икэлэ шыхнаа Токио дэт университетын лекциехэм клацаджэштых.

3. Гүукээм илекциехэр адыгэ музыка льэпкэ Иэмэ-псымэхэм, ижкырэ орэдкъяуакэм ыкчи поблэ шыкчэпшии искусстваа афэгъэхыгъэштых. Мыш Замудин итхийлэу «Адыгэ шыкчэпшии нэм и Атлас» зыфилорэму ильтэгээвчийн ышлэшт. Унэрэктю Раэрэ фынэнэосштых айнхэмрэ чиркесхэмрэ (адыгэхэмрэ) якультурэхэм зэтхээрэ фольклор нэшанхээ ахэлхэм ыкчи итхийлэу «Тыркуум шыгасэурэ адыгэхэм яфольклор» зыфилорэму льэтегээвчийн ышфашыщ.

Адыгейим иушэтакхэм мэфи 10-у Япониум шыгасэштхэм калэхэу Саппоро ыкчи Токио зафагъэнэосштых, айнхэм ямузеене «Поротокатан» зыфилору калэу Сираой дэтын ыштых, джааш фэдэу айнхэм яльэпкэ музыка Иэмэ-псымэу тонкори зэршашыре шыкчэпшии ыкчи айнхэм япгуаблэхэр — читаралэрэ зэрэблэрэ зэрэгчэлэгъущтых.

Япониум икэлэ шыхнаа Токио дэт музеяа зэфшхяафхэр, сурэт кэгээлэгъяаплэхэр, зэлтэшлэрэ япон театрэ Кабуки, калэмын изы общеобразовательнэ еджаплэ ыкчи Лъэпкэ тхыльтеджаплэр къаклухащтых, Гүукэ Замудин итхийлэу «Адыгэ шыкчэпшии нэм и Атлас» зыфилорэ шуухафтын афашыщ.

(Тикорр.).

Япониер агу рехьы

Ижкырэ ильэсүм Урысынум ижкырэ турист мин 70-м ехъум Япониум зыкыщаплы-ханэу ыкчи зыкыщагъэпсэфынэу клогъа-гъэх. Хэгъэгум ильэпкэ туристиких ор-ганизациеу INTO-м кызызэриорэмкэ, ар 2016-рэ ильэсүм клогъэгъэ пчагъэм процент 42-кэ нахыб.

— Шылэ мазэм кыншгээжъяагъэу шэклогъум нэс Урысынум щыщ нэбигырэ мин 72-рэ Япониум щылагь. Аш нахыбээ кыншгээжъяагъэу джынэс кынхээгъяагъэп, — кыншгээжъяагъэп ишкырэ. — Шэклогъум мазэм изакью урыс турист мини 8 фэдиз тхаклагъэ, ар гөреклорэ пчагъэхэм процент 56,5-кэ анахыб.

Тицыххэм Япониер зэршогъэшэгъоныр кыншгээжъяагъэ, Япониум туризмэмкэ и Министерстве 2018-рэ ильэсүм Урысынум Федерацием Зээгэгынгъэ дишнынэу тыриубытагь. 2018 — 2019-рэ ильэххэр кыншгээжъяагъэ туризмэм ильэххэр щалтыгъущтых.

Япониум икъэралыгъо программэу йэкыб туризмэм фэгъэхыгъээр хэгъэгү зэфшхяафхэм яцыххэр нахыбэу кыншгээжъяагъэхэм ынж. Джааш фэдэу Ростуризмэм зеклоным зызэрэгчэшэшомбгъущтых пыль. Ашкэ льэбэккүшүхэр зыкыщашыщ уахтэри кынхээгъяагъэ.

2018-рэ ильэсүм тикъэралыгъо футболынкэ Дунэе чемпионату щыкчэпшии хэлшүүкэй ишугаагъэ кынхээгъяагъэ тель. Нэмийк кыншгээжъяафхэм афэдэу япашхэм зэнэххокуушхом еплтынхэу зытэргэшэпсэх. Кыэлэ 11-у ешлэгъяагъэр зыкыщашыщ хэмээнэгъяагъэр. Кыэлэ 11-у зэрэхтэштхэр гъэнэфагъэ.

Лъэнхынкүйтүри цыифхэм кыншгээжъо гүнапкъэхэр нахь зэпчыгъошту зэршашыщтим тоф дашэ. Египетрэ Турциемрэ зашызгъэпсэфынгъяагъэм япчагъэ нахь макэ хуугъэ, Урысынум Япониумра аш нахь зэфищашыщ.

(Тикорр.).

ЗАПОВЕДНИХЭМ Я ДУНЭЕ МАФ

Фэдэ чыгыпэ щыгэп

1916-рэ ильэсүм Урысын империум апэу кыншгээжъяагъэ заповедникүм «Баргузинскэ заповедниккэ» еджэгъяагъэх. Непэ Урысынум ичыгүхэм кыншгээжъо природнэ заповедники 102-рэ, льэпкэ паркхэу 42-рэ ыкчи кыншгээжъо природнэ заказникэу 71-рэ итых.

2020-рэ ильэсүм нэс джыри заповедник 11-рэ льэпкэ парк 20-рэ чыгыпэ зэфшхяафхэм ашагъэпсэшт, тофыгъом изашохын сомэ миллиард пчагъэ кыншгээжъо түригъэхдэшт.

«Цыфыгъэ зынэмисыгъэ чыгыпсум икэхүүмэнкэ Гупчэмрэ» «Зэрэдунаау цыфыгъэ зынэмисыгъэ чыгыпсум ифондрэ» икэлэхтэхэй 1997-рэ ильэсүм Урысынум Федерацием «Заповедникхэмрэ льэпкэ паркхэмрэ я Мафэ» официалынэу хагъэунэфыкызэ ашынэу унашо аштэгъагь. А мафэр апэрэ заповедникир кыншгээжъоахы-

гъагъэм, щылэ мазэм и 11-м, тэргэгъяагъ.

Кыншгээжъо кыншгээжъунаарэ чыгыпсум шыольыр инхэу Урысынум илэхэм ашын Кавказскэ кыншгээжъо биосфернэ заповедникри. Аш Краснодар краим, Адыгейим ыкчи Кыншгээжъо-Щэрдэжэс Республикаа ячыгүхэм ашынхэр хэхьэх. Заповедникир 1924-рэ ильэсүм жыноныгъяакэм и 12-м кыншгээжъоахыгъяагь. Апэ «Кавказскэ Зубровэ Заповедниккэ» еджэгъагъэх.

Кавказскэ заповедникир нэмийк пстэумэ ялтийгэу щыт, зыфэдэ кыншгээжъоахыгъяагь посэушхэхэр, кыншгээжъоахыгъяагь, уц-

хэр, кыншгээжъоахыгъяагь, куандэхэр аш ибанингъэ хэхьэх.

Заповедникүм чыгыгү гектар мин 28-м ехъу зэльеубыты, аш щыщэу процент 62-м мээхэр кыншгээжъоахыгъяагь, 21-рэ шоффы, 16-рэ осир бэрэ зытэлтырэ кыншгээжъоахыгъяагь, зы процентыр псыххэмрэ зэлтэйнэ. Аш иофтшэхэм пшээриль шыхнаа Токио дэт чыгыпсум тетэв кыншгээжъоахыгъяагь, зипчагъякээ макэ хуухьыре бзыуухэмрэ посэушхэхэмрэ кыншгээжъоахыгъяагь ари. Домбайхэр, мээз чнхэр имээхэм кыншгээжъоахыгъяагь, ильэситу хуугъэу леопардиц хэс, ахэм япчагъэ джыри хагъэхьошт.

Ижкырэ кыншгээжъоахыгъяагь Кавказым ичыгыпсум цыфхэм кыншгээжъоахыгъяагь «чёркескэ» заджэштэгъяагъэр мыш щыгасэугъяагь. Якультурэ мээхэмрэ кыншгээжъоахыгъяагь шынгэпкъяа щыт, ахэм кыншгээжъоахыгъяагь. Чыристан динир алэжын зэхьуми, быслын динир зарагъаштэми, мэджусийн динир фэшьыпкъяа юхьуу кыншгээжъоахыгъяагь. Тхыэлэхуулэ чыгыпхээр мээхэм щарялагъяагь,

Псыххогуашэр, Мээзтхээр, Тхыэлэхыдхыр нэмийкхэри агъельапштэгъяагь. Мээзтм шхынгъохэри йэзэгъу уцхэри кыншгээжъоахыгъяагь, чёркесхэм шьорэхэри кыншгээжъоахыгъяагь, кыншгээжъоахыгъяагь, агъэхъуухышшутыгъяагь. Чыгыпсум цыфхэм япсунгъэ кыншгээжъоахыгъяагь, ежхэри аш фэсакынгъяагь.

Заповедникир непэ зыгъэпсэфаклохэм шу атэгээрэ чыгыпхээр ашыц. Аш пхырышгъяа маршрутхэр кыншгээжъоахыгъяагь гэмэфэри гъэшгээжъоахыгъяагь. Итеплэ дахэ, ижх кыабзэ, чыгыпсум саугэхтэхэмкэ бай. Заповедникүм ишьолтыр ипроцент 62-м мээхэр кыншгээжъоахыгъяагь, осир зыщымыжкуре кыншгээжъоахыгъяагь — процент 16, гъэхъунхэм — 21-рэ, псыххэмрэ хыкыкүмхэмрэ зы процент аубыты.

Непи Кавказскэ биосфернэ заповедникүм кыншгээжъоахыгъяагькэ ыкчи посэушхэхэмрэ хэсхэмкэ зыфэдэ щымынгъэ Урысынум ит. Цыфыгъэ зынэмисыгъэ чыгыпсум, зэрэдунаау мэхъянэ зыфашыре заповедникүм ар кыншгээжъоахыгъяагь.

ШАУКЬО Асплангуаш.

ЗЫ КҮУАДЖЭ КҮҮРАТХЫКҮРЭР

Рэгушхох, шы альэгъу

Зигугъу къэтишыщтыр Теуцожь районом ит къуджэу Пшыкъуйхъабл. Иурам шыхаIэу «Красная» зыфаIорэм (сурэтэм ишъольягъо) фэдэ зиIэ къоджэ псеупIэ тапэ къифагъэп. Гъогу шьомбъошхом икIыхъагъэкIэ, Краснодарскэ псыIыгъыпIэм нэсыфэ, унагъохэр ыбгъуитIукIэ дахэу кIерисых. Тыдэки къэбзэ-льабз. Унагъохэр фэшыгъэх, чэухэр гъучым, чырбышым ахашыкIыгъэх, щагухэм янахъыбэр бгъагъэ.

ПсеупIэр зыхэхъэрэ Пэнэжыкъое чыпIэ коим ипащэу Кушу Аслын кызыэретиуагъэмкэ, мыш унэгъо 78-рэ дэс, нэбгырэ 298-рэ щэпсэу. Къуджэр мынни, «чылэ мэклэ чылешху» зыфалохэрэм афэдэу ицыфхэр дахэу, хуупхъеу мэпсэух, мэлажъэх. ИжыкIэ къынгэжъэжъагъеу яшэн-хэбзэ гъенэфагъэхэр къаухумэхэзэ кыреклох. Яжь — яжъеу,

дэсхэр шыхъэлэфенгъэ зэфиряIеу мэпсэух. Тызпылтыр тинахъыжхэр тиакылэгъухэу, тиупчэлэжъэхъеу, тятэжь плашъэхэм шэн-хэбзэ дахэу къифагъэнагъэхэм атетэу ныбжыкIэхэр пүгъэнхэр ары. Ар къыдэхъоу къытшошли. Непэ чылэм щыпсэухэрэм ямызакъоу, тыди щылэжъэрэ тиклэхэри къыдготых. Хъяр тиэми, гумэкI щылэми къеклох,

яныбжыкIэхэм ахэр ящисэтехыпIехэу, хакIэхэр агъельтапIехэу, зэгурлохэзэ, зэдэлжуххэзэ мэпсэух. Ячылэ цыкIу идахэ, иштихъу эзараагъэощым ежь къуджэм дэсхэм ямызакъоу, якIэлэ пүгъэхэу Москва, Краснодар, Мыекуапэ, Урысынешхом итыдрэ чыпIэ щылэхери фэлажъэх.

Къоджэ тхъаматэри хъупхъэ

Пшыкъуйхъаблэ иадминистраторыр Тхъаркъохьо Аслын. 1961-рэ ильэсэм къэхьуг. Гурыт еджапIэр кызызехуим, дээм кулыкъу кышихъыг. Ащ къызекъыжым, колхозым щилэжъагъ. Нэужум Хьот Казбек зитхъамэтэгъе совхозым зыха-тэхъяжхэм, тиупчэлэжь бригадэу Хъакъу Суриет зипэшгээхэм яхьыг. Ишхъэгъусэу Симэ (ТэуехьаблэкIэ Пхъечыяшхэм яхьу) исэнэхъаткэ кIэлэгъадж, Нечэрэзье еджапIэм тарихымрэ обществозвонаниемрэкIэ ильэс пчъягъэрэ щыригъаджагъэхэу джы районным гъесэнгъэмкэ игъэлорышланIэ щелажъэ. Аслын иоф ышээз Мыекъопэ къэралыгъо технологическе университэтир кылуухъыг. Зэшхъэгъусэхэм льфыгытту зедапу, яшъашьэу Бэллэ Пшызэ медакадемиим щеджэ, яшъэжъыеу Азамат ильэсих ыныбжь.

зыщапIугъэхэр ашыгъупшэрэп, ятэжхэм ядженыкъо машо агъекуасэрэп.

Ежь Тхъаркъохьо Аслынни цыф кызызэркIу, къоджэдэсхэм ашIэрэр адешIэ, щысэтэхыпIэ афэхъу. Иунагъуи дахэ. Ишхъэгъусэу Симэ (ТэуехьаблэкIэ Пхъечыяшхэм яхьу) исэнэхъаткэ кIэлэгъадж, Нечэрэзье еджапIэм тарихымрэ обществозвонаниемрэкIэ ильэс пчъягъэрэ щыригъаджагъэхэу джы районным гъесэнгъэмкэ игъэлорышланIэ щелажъэ. Аслын иоф ышээз Мыекъопэ къэралыгъо технологическе университэтир кылуухъыг. Зэшхъэгъусэхэм льфыгытту зедапу, яшъашьэу Бэллэ Пшызэ медакадемиим щеджэ, яшъэжъыеу Азамат ильэсих ыныбжь.

— Хэбзэ юфшIэнэм даклоу ичнэгъо хъызметри зетэхъэ, — elo Аслын. — ЕгъашIэм чыгум тIэ хэлтийэе къэтхыг. Ащ тыпымыльэу тышыIэн тильэ-кыштэп.

Къоджэдэсхэр непэ зыпильхэм, зыщылажъэхэрэм, яшыIэкIэ-псеупIэ, къуджэм юфыIуу щызэрхъягъэрэм та-кIэупчIагь. Ахэм зэкIэми та-шагъэгъозагь Тхъаркъохьо Аслын нэуласэ тызишигъэхэу, чылэм инахъыжхэм ашыгъхэу Хъакъу Къэралрэ Хъатх Темыррэ.

ЮфшIэнини къагъоты

Совет хабзэр зыщээм, къоджэ колхозым илагъэх былымхэм ферми, трактор ыкIи тутиунлэжь бригадэхэри. Хъакъу Мухыдинэ зипэшгээхэм яхьыг. Къумыкъу Аслынни Шэуджэн Арамбайрэ мэл 60 фэдиз зырыз я. Хъакъу Аслынни 15-м къыщыкIэнэп ыыгыр.

Нечэрэзье тигущыIэгъухэм зигугуу къашыгъэр Шэуджэн Мир. Ар район администрэции мэккү-мэцымкэ игъэлорышланIэ испециалист шхъя-Иэхэм ашыгъ. Тэри ащ бэрэ тиукилэхэу хуупхъэш, иадыгагъэ, илэдбныгъэ ренеу тэгээшлэхэй. Къызэралыгъэмкэ, аш мэлхэри, чэмхэри, тхъачэтхэри ыыгыгъ. ИшьеутIуи дэгээ ыпIугъэх, хуупхъеу мэлажъэх.

Чылэм ипщэрхъя-клохэри ашыгъупшагъэхэм — Хъакъу Нэфсэт, Хъакъу Мариет, Абуталиби Къэралхъан.

Къоджэ нысэхэмкэ анахь къыхагъэшшэу тигущыIэгъухэм зигугуу къашыгъэр Шэуджэн Мир. Ар район администрэции мэккү-мэцымкэ игъэлорышланIэ испециалист шхъя-Иэхэм ашыгъ. Тэри ащ бэрэ тиукилэхэу хуупхъэш, иадыгагъэ, илэдбныгъэ ренеу тэгээшлэхэй. Къызэралыгъэмкэ, аш мэлхэри, чэмхэри, тхъачэтхэри ыыгыгъ. ИшьеутIуи дэгээ ыпIугъэх, хуупхъеу мэлажъэх.

Чылэм ипщэрхъя-клохэри ашыгъупшагъэхэм — Хъакъу Нэфсэт, Хъакъу Мариет, Абуталиби Къэралхъан.

Хъакъу Азмэтэрэ Залинэрэ кIэли 4 зэдапу. Ахэр хуупхъэхэу, чанхэу, юфшIэнкоххэу къэтэджых, дэгъоуи еджэх. Хъакъу зэшхъэгъусэхэу Рэшыдэрэ Анжелэрэ, Шэуджэнхэу Алыйрэ Маринэрэ сабий плIырыплI зэдагъотыгъеу дахэу зэдэпсэух, якIалэхэр апух. Ахэм нахъыжхэр къащыт-хуупхъэхэм ашыгъу игуу къашыгъ.

Хъакъу Азмэтэрэ Залинэрэ кIэли 4 зэдапу. Ахэр хуупхъэхэу, чанхэу, юфшIэнкоххэу къэтэджых, дэгъоуи еджэх. Хъакъу зэшхъэгъусэхэу Рэшыдэрэ Анжелэрэ, Шэуджэнхэу Алыйрэ Маринэрэ сабий плIырыплI зэдагъотыгъеу дахэу зэдэпсэух, якIалэхэр апух. Ахэм нахъыжхэр къащыт-хуупхъэхэм ашыгъу игуу къашыгъ.

Къэбзэнэгъэм иофи, непэ анахь хэхъоныгъеу, гумкэгъиуоянэми танэсигъ.

Къэбзэнэгъэм иофи, непэ анахь хэхъоныгъеу, гумкэгъиуоянэми танэсигъ.

Къэбзэнэгъэм иофи, непэ анахь хэхъоныгъеу, гумкэгъиуоянэми танэсигъ.

Сыдигъуи яIэпыIэгъух

Ахэр бэ мэхъух. Мыекуапэ щэпсэух, театрэм иофишэх Хъакъу Аслынни Сулейманов Юнысрэ. Москва дэс Хъакъу Хисэ ашыгъупшэрэп. Анахь къапэблагъэу Краснодар щыпсэурэ, чылэм иунэ дэхэшхо дээшишхээгъэ, ренэу ащ щылэхэу афэхъуэрэп. Аш имылькукIэ мэштэй ичилэ гүпсэ даригъэшхъягъ. Ильэс зыхылбэгъэхэрэм и Мафэ харигъэгъэунэфыкIыгъ. Къурмэнэйр къызыскIэ, ильэс къэс бывым ареягъукашь, унагъохэм афегоши.

Бутых Шамсудин полицием иполковникэу, Брянскэ хэкум и МВД ирайон отдел ипащэу илъэсэбэрэ щылэгь. Пенсием зэкIом чылэм кыгъэзэжы, иунэ дэхэшхо щишигъ. Къэхальэм псыри светри даригъэшагъ. Тхъаркъохьо Ерстэм Краснодар щэпсэу, ыши ежыри къуджэр къагъэлэракIэу иунэ дэхэшхохэр дагъеуцаагъэх. Ерстэм мэштэйм IэпыIэгъу бэрэ къыфэхъу. Хъатх Шумафи полицием иофишыIу Краснодар щыл. Аши къэхальэм пас столхэр, пхэнтIэлкIухэр къафищагъэх.

ЯкIэлакIэхэри чаных

— ТиньжыкIэхэри тигущыIэгъухэм зигугуу къашыгъэр Шэуджэн Мир. Ар район администрэции мэккү-мэцымкэ игъэлорышланIэ испециалист шхъя-Иэхэм ашыгъ. Тэри ащ бэрэ тиукилэхэу хуупхъэш, иадыгагъэ, илэдбныгъэ ренеу тэгээшлэхэй. Къызэралыгъэмкэ, аш мэлхэри, чэмхэри, тхъачэтхэри ыыгыгъ. ИшьеутIуи дэгээ ыпIугъэх, хуупхъеу мэлажъэх.

Чылэм ипщэрхъя-клохэри ашыгъупшагъэхэм — Хъакъу Нэфсэт, Хъакъу Мариет, Абуталиби Къэралхъан.

Бэ кIэлакIэу зигугуу къашыгъэр. Ахэм ашыгъи Пшылый Налбай, Тхъаркъохьо Налбай, Хъакъу Азмэт, Къумыкъу Ислам, Шэуджэн зэшхэу Русстам, Аслын, Тхъаркъохьо зэшхэу Рэмэзан, Аслын (зэшиплI мэхъух) Яблоновскэм дэсхэми, ренеу къуджэм къеклох.

Къэбзэнэгъэм иофи, непэ анахь хэхъоныгъеу, гумкэгъиуоянэми танэсигъ.

Янахъыжхэр

Къумыкъу Казбек, Шэуджэн Хъэсан, Хъакъу Гъэзэуат, Хъатх Темыр, бзыльфыгъэхэмкэ — Дэгумыкъу Джантыгъ, Шэуджэн Нэгъойхъан, Шэуджэн Дэхээз. Ахэр зауи гъабли зыпэкэгъыгъэх, къин зылъэгъуягъэ цыфых. Къэралыгъом хъалэлэу фэлэжъагъэх, районным щыцIэрылох, непи щысэтехыпIэх, лытэнэгъэшхо зыфашырэ нахъыжъых.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

 ГАНДБОЛ

«Адыиф» Мыекъуапэ — «Луч» Москва — 29:25 (14:12). Шылэ мазэм и 9-м спорт Унэшху Кобл Якъубэ ыццэ зыхырэм шызэлуклагъях.

«Адыиф»: къэлэпчээ Иутхэр: Кошубекова, Тормозова, Баскакова; ешлаклохэр: Еремченко — 5, Лихач — 5, Серадская — 4, Головко — 5, Кириллова — 3, Исаченко — 6, Мартыненко — 1, Черняева, Довгана, Дмитриева.

«Адыифым» иешлакэ зэблехъу

«Адыифым» ешэгчур зэриүүлэгээ шыкцээм гушуагаю нэмүүк хэтлъагьощтыгъэр. Пчъагъэр зэрэлтийгээ шынчилжээ: 2:3, 5:3, 9:4. Москва иешлаклохэм тиухумаклохэр нахынбэрэ агье-гумэкъихэу заублэм, пчъагъэм зэхъокыныгъэхэр фэхъугъях: 9:7, 10:9.

Тикомандэ итренер шъхьаалу Анатолий Скоробогатовым зэлүүлэгчур зезьщэхэрээм зы та��ыкъ къаалихи, тиешлаклохэм яушынгь. Зэхээн шынчилжээ нахыншоу агье-цэклэнэ тиспортомсункхэм ариягыг. Ару щытми, алар эдэвхүүр 14:12-у зэраухыгъэм тигъэгүүмэкъиштыгъ.

Ятлонэрэ та��ыкъ 30-м «Адыифым» иешлакэ нахыншоу къыгьотыгъ. Наталья Еремченкэм ыдзыре іэгуаор лъхъанчэу быбызэ, гъогогуито «Лучым» ихъагъэ ифагь. Анна Головко сэмэгубгүүмкэ къащицэлкэйзэ, зым зыр нахь дэхжэхъеу къэлапчээм іэгуаор гъогогуито дидзагь. «Адыифым» къеу гъэгэфедэгээ амалхэм ащиц шуамбгью ошээзэ ыпеклэ лъыкютэнэ. Джабгуу лъэнэйком шуукээ къыщылэгъуагъ Кристина Лихач.

Лихач къогуупэм щешлэхэрэм ащиц. Ар къыдильтээ, Кристина гупчэм пхъашаю щыбэнэнэу, хъагъэм іэгуаор ридзэнэу игоо ифэштыгъ. Кристина Лихач къызэрэтиуагъеу, «Адыифым» нахь псынкэзу зэршэштэм зэрэпэлтийм даклоу, спортсменкхэм гупшигагъэ ахэльэу хэкыпшэхэр къагъотых.

«Лучир» пчъагъэм езэгъыштыгъяа. Семеновам, Портягинам, ал блэкигъэ ильэс ешэгчум «Адыифым» хэтгэг, тикъэлапчээ іэгуаор ээп къызэрэдадзагъэр. «Адыифым» икъэлэпчээтухэр дэгъоо ешгагъэх. Н. Тормозовам зэкэлтыклоо іэ-

гуар къызэкидзэжъеу бэрэ къихкыгъ.

Къеухым пчъагъэр зэрэлтыгъяа: 17:14, 19:15, 22:16, 25:21, 27:24. Зэлукэгчур зыщаухыщт ухьтэр гъэшлэхонеу къуагъэ. «Адыифым» икапитану Ольга Исаченкэр ухъумаклохэм апхырыкызэ төгъогочоо хъагъэм іэгуаор ридзагь, 29:25-у тиешлаклохэм теклоньтээр къыдахыгъ.

Пресс-зэлукээр

«Лучым» итренерхэр Александр Алексеевыр ыкыи Лариса Зубарь ешэгчум къеухэу фэхъугъэм гъэгэзагъэхэп. Командэм зэхъокыныгъэхэр ишыклагъэх. «Адыифым» итренер шъхьаалу Анатолий Скоробогатовым зэрильтиэрэмкээ, алэ ит команди 8-мэ ащиц хъунхэм фэшт теклоньтээр къызэрэдахыгъэм іэгуаор гъогогуито. «Адыифым» иешлаклохэр аштагъэх, яснаущыгъэ къызэ-

иуахыщтээр тренерхэр мэгүгъэх.

«Адыифым» иятлонэрэ тренерэу Александр Реввэ Мыекъуапэ къыгъэзэжъигъ. Тикомандэ нахь псынкэзу ешэнэм, ошэдэмшэу ыпеклэ илъынэм мэхъэн ин зэрэритырэр іофыгъо дэгъоо ельйтэ.

Зэфэхысыжъхэр

Тыгэгъязэм иаужырэ мафэхэм «Адыифым» зэлукэгчур илэг. Москва зэком «Лучым» 23:22-у тиспортомсункхэм тикъуагъэх. 2017 — 2018-рэ ильээсүр штэмэ, «Адыифым» тикъалэ дэкъигъэу ар илэрэ теклоньтээр.

«Звезда» Звенигород — «Адыифым» Мыекъуапэ — 41:23.

Шъэоцыкъум шүхъафтын фашигъ

Мыекъуапэ щыщ штэмэ «Адыифым» Шъэоцыкъум Миланэ «Адыифым»

хэкыжъигъ. Урысыем иныбжъыкэ хэшүүпкыгъигъэ командаар щешлэу ухьтэ къыхэкъигъ.

Илэлэсэнгъэ хигъэхъоним пыльэу іоф зыдишлэжъицьтэгъ.

М. Шъэоцыкъум Краснодар еджакло куагъэ, МВД-м епхыгъэ сэнхъятым зыфегъасэ.

Адыгэ Республика гандболыкэ ифедерацие ипащэу Кочева Сусанэ спорт Унэшхом щыкъогъэ зэхахъэм къыщыгүүштэгъ, М. Шъэоцыкъум ишэнийгъэ хигъэхъонуу, имурадхэр къыдэхъунхуу фэлтээгъуагъ, нээлтэгэлтээ шүхъафтынхэр фишыгъэх.

М. Шъэоцыкъум «Адыифым», спортым ныбдэгъюу, нэйусэу щырилэхэр шүклэ ыгы къызэрээкъыжъхэр къытиуагъ.

Шылэ мазэм и 13-м «Адыифым» «Ростов-Доным» Ростов-на-Дону щылаклохэр, и 22-м Ставрополь икомандэ Мыекъуапэ къэклошт.

Чыпилэхэр

Шылэ мазэм и 10-м ехүүлэу суперлигээм хэт командахэр чыпилэу зыдэштыхэр, очко почъагъэу ялэр зэтэгэшшэх.

1. «Тольятти» — 24
2. «Астраханочка» — 20
3. «Ростов-Дон» — 16
4. «Кубань» — 14
5. «Звезда» — 12
6. «Адыиф» — 8
7. «Ставрополь» — 7
8. «Ижевск» — 7
9. «Динамо» — 4
10. «Алиса» — 3
11. «Луч» — 1.

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Сурэтхэм артыхэр: «Адыифым» иешлаклохэр; М. Шъэоцыкъум фэгушыо (сэмэгумкэ алэрэу щыт); А. Серадскаям «Лучым» икъэлапчээ іэгуаор дедээ.

Зэхэзыщагъэр
ыкыи къыдэзыгъэ
гъэкъыр:

Адыгэ Республика илээпкэ Йофхэмкээ, Икъыб къэралхэм ашы псэурэ тильэпкэгъэхъэм адрыгъээ зэлхынгъэхэмкээ ыкыи къэбар жъугъэм иамалхэмкээ и Комитет Адрессыр: ур. Крестянскэр, 236

Редакциер
зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къаихырэр А4-кээ
заджэхэр тхъапхэу
зипчагъэкээ 5-м
емыхъухэрэр ари. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлзэу, шрифтыр 12-м
нахь цыкунэу Ѣытэп.
Мы шапхъэхэм ади-
мыштэр тхыгъэхэр
редакцием зэкгэгъюжых.
E-mail:
adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Йофхэмкээ,
төлөриоцкэтын-
хэмкээ ыкыи зэллыгъ
Іэсикээ амалхэмкээ
и Министерствэ
и Төмр-Кавказ
чылгээ гъэлоры-
шапл, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхъатыгъэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкімкэ
пчъагъэр
5012
Индексхэр
52161
52162
Зак. 8

Хэутынм узчы-
кэлхэнэу Ѣыт ухьтэр
Сыхъатыр
18.00

Зыщаушыхъа-
тыгъэ
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шъхьаэр
Дэрэг Т. И.

Редактор шъхьаэм
игуадзэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэжъыжъ
зыхъырэ секретарыр

Жакімсыкъо
А. З.